

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN – THÔNG TIN**

**TÌM HIỂU KHẢ NĂNG KIẾN THỨC THÔNG
TIN CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC
LUẬT HÀ NỘI**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN:	Th.S Trương Đại Lượng
SINH VIÊN THỰC HIỆN:	Nguyễn Thị Như
LỚP:	TV39B

HÀ NỘI - 2011

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CẢM ƠN	
DANH MỤC CÁC THUẬT NGỮ VIẾT TẮT	
LỜI NÓI ĐẦU	1
Chương 1: KIẾN THỨC THÔNG TIN VÀ CÔNG TÁC ĐÀO TẠO NGƯỜI DÙNG TIN TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN – THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI	6
1.1 Khái niệm kiến thức thông tin	6
1.1.1 Định nghĩa kiến thức thông tin	6
1.1.2 Vai trò của thư viện trong việc đào tạo KTTT	11
1.1.3 Tầm quan trọng của KTTT đối với sinh viên	14
1.2 Công tác đào tạo người dùng tin tại Trung tâm Thông tin – Thư viện Trường Đại học Luật Hà Nội	20
1.2.1 Đặc điểm người dùng tin và nhu cầu tin	20
1.2.2 Công tác đào tạo người dùng tin tại Trung tâm Thông tin – Thư viện Trường Đại học Luật Hà Nội.....	24
Chương 2: THỰC TRẠNG KIẾN THỨC THÔNG TIN CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI	28
2.1 Nhóm các kỹ năng về tra cứu thông tin	28
2.1.1 Khả năng nhận dạng nhu cầu thông tin	28
2.1.2 Xây dựng chiến lược tìm tin	34
2.1.3 Khả năng hiểu biết về nguồn tin	40
2.1.4 Khả năng sử dụng công cụ tra cứu.....	47
2.1.5 Khả năng điều chỉnh chiến lược tìm	55

2.2 Nhóm các kỹ năng sử dụng và trao đổi thông tin	65
2.2.1 Kỹ năng đánh giá thông tin.....	65
2.2.2 Kỹ năng sử dụng và trao đổi thông tin	70
Chương 3: NHẬN XÉT VÀ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO KIẾN THỨC THÔNG TIN CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI.....	
3.1 Nhận xét	81
3.1.1 Về chương trình đào tạo KTTT cho sinh viên.....	81
3.1.2 Về khả năng KTTT của sinh viên Trường ĐHLHN	83
3.2 Một số giải pháp	85
3.2.1 Nâng cao chất lượng các chương trình đào tạo về KTTT.....	85
3.2.1 Nâng cao trình độ cho cán bộ thư viện – thông tin.....	87
3.2.3 Tăng cường phối hợp với khoa chuyên ngành trong việc đào tạo KTTT cho sinh viên	89
KẾT LUẬN.....	91
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	92
PHỤ LỤC	

LỜI NÓI ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thành quả của cuộc cách mạng công nghệ thông tin đã đưa nhân loại dần tiến đến xã hội thông tin và mục tiêu xa hơn nữa là xã hội tri thức. Xã hội thông tin là nền tảng của xã hội tri thức, là phương tiện để xây dựng xã hội tri thức, là chìa khóa để tiến tới một xã hội tốt đẹp hơn. Trong xã hội đó, thông tin trở thành nguồn tài nguyên chủ yếu đem lại sức mạnh, tạo thế cạnh tranh giữa các quốc gia. Một xã hội thông tin đã hình thành và nó đòi hỏi con người cần thay đổi cách thức tiếp cận và làm chủ tri thức để có thể đáp ứng được những yêu cầu của công việc cũng như của xã hội.

Bên cạnh đó, hiện nay Đảng và Nhà nước ta đang từng bước đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa - hiện đại hóa và phấn đấu đến năm 2020, nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp. Để thực hiện được chủ trương trên thì con người chính là yếu tố quan trọng nhất quyết định sự thành công. Trong sự phấn đấu chung đó thì sự nghiệp giáo dục đào tạo, đặc biệt là giáo dục đại học giữ một vai trò quan trọng trong việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước. Chính phủ ta đã xác định cần phải đổi mới hệ thống giáo dục, mục đích là nhằm nâng cao hơn nữa khả năng học tập suốt đời cho mọi công dân; đào tạo ra lực lượng lao động có khả năng tiếp cận và giải quyết công việc một cách chủ động, sáng tạo và linh hoạt. Chính vì vậy, Đảng ta đã xác định “Phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu”.

Với chức năng là cơ quan văn hóa, giáo dục ngoài nhà trường, Thư viện có vai trò vô cùng quan trọng góp phần nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài cho đất nước. Trong các trường đại học thì thư viện là một bộ phận hữu cơ không thể tách rời. Thư viện đại học chính là điểm kết nối giữa nguồn thông tin của xã hội và nhu cầu thông tin của sinh viên.

Trước sự bùng nổ thông tin như hiện nay, sinh viên các trường đại học đang đứng trước nhiều thách thức mang tính thời đại. Xã hội thông tin đang

tạo ra một lượng thông tin lớn với tốc độ nhanh. Vì vậy, các thư viện nói riêng và trường đại học nói chung cần chủ động bồi dưỡng Kiến thức thông tin cho sinh viên để họ có thể tiếp cận và làm chủ thông tin một cách hiệu quả. Tức là rèn luyện cho sinh viên kỹ năng nhận dạng nhu cầu tin, khả năng hiểu biết về nguồn tin, khả năng đánh giá, phân tích, cũng như khả năng sử dụng và trao đổi thông tin.

Các kỹ năng trên đối với sinh viên nói chung là hết sức cần thiết nhưng nó đặc biệt quan trọng và cần thiết hơn đối với sinh viên ngành luật. Như chúng ta đã biết, luật là một ngành luôn luôn có sự thay đổi và biến động không ngừng. Với sinh viên luật, chỉ dừng lại ở việc cập nhật các kiến thức trong giáo trình hay trong sách vở thôi thì chưa đủ vì khi pháp luật có sự thay đổi và điều chỉnh thì sách vở chưa thể cập nhật ngay được. Hơn nữa, để có thể làm được các bài tập cũng như có một cái nhìn toàn diện về một vấn đề thì đòi hỏi sinh viên luật phải có khả năng nhận dạng nhu cầu thông tin, đâu là thông tin mà họ cần; khả năng đánh giá, phân tích, tổng hợp cũng như khả năng sử dụng thông tin một cách hiệu quả và phù hợp. Trong điều kiện hiện nay, Luật sư là người hoạt động khoa học pháp lý ở vị trí người hướng dẫn pháp luật và đạo lý cho người khác, vì vậy đòi hỏi luật sư ngoài các phẩm chất chung là “Chân, Thiện, Mỹ” thì trong thời buổi kinh tế thị trường đầy cạnh tranh luật sư còn phải là người có khối óc thông minh, có khả năng cập nhật các kiến thức pháp luật mới, giỏi chuyên môn, thông thạo tin học và ngoại ngữ...

Nhận thức được tầm quan trọng của KTTT đối với sinh viên nói chung và sinh viên ngành luật nói riêng, em đã lựa chọn đề tài ***“Tìm hiểu khả năng kiến thức thông tin của sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội”*** làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình, với hy vọng đánh giá đúng khả năng KTTT của sinh viên Luật, từ đó đưa ra một số giải pháp nhằm nâng cao khả năng KTTT cho sinh viên Luật hiện nay.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

KTTT không còn là vấn đề mới mẻ với học giả các nước trên thế giới. Ở Việt Nam trong những năm gần đây, công tác nghiên cứu về Kiến thức thông tin cũng đã bắt đầu nhận được sự quan tâm chú ý: tác giả Nghiêm Xuân Huy với bài viết: “Kiến thức thông tin – nhân tố đổi mới diện mạo ngành thông tin thư viện tại Việt Nam – Những thách thức và triển vọng trong việc triển khai” và “Kiến thức thông tin với giáo dục đại học”. Cũng trong năm 2006, Thạc sỹ Trần Mạnh Tuấn với bài viết “Nội dung Kiến thức thông tin – Information Literacy” trên bản tin Thư viện – Công nghệ thông tin. Đặc biệt Hội thảo quốc tế về Kiến thức thông tin được tổ chức tại trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học Quốc gia Hà Nội đã nhận được nhiều bài tham luận của các tác giả trong và ngoài nước như: “Kiến thức thông tin trong thư viện đại học” của Bà R. Begum đến từ Malaixia; Thạc sỹ Cao Minh Kiểm với tham luận “Hiểu biết thông tin: tình hình và một số đề xuất”; ... Các tham luận đều nêu bật vai trò và tầm quan trọng của KTTT trong thời đại ngày nay và sự cần thiết phải đẩy mạnh đào tạo KTTT trong các trường đại học.

Năm 2009, tác giả Trương Đại Lượng đã công bố nghiên cứu “Vai trò của thư viện trong việc phổ biến kiến thức thông tin” trên Tạp chí Thư viện Việt Nam. Trong bài viết này, tác giả đã phân tích một số định nghĩa về KTTT, nêu bật vai trò của TV trong việc phổ biến KTTT cho bạn đọc và trình bày thực trạng triển khai KTTT trên thế giới và ở Việt Nam trong những năm qua.

Gần đây nhất trong năm 2010, tác giả Nghiêm Xuân Huy và Huỳnh Thị Trúc Phương đã công bố nghiên cứu về KTTT trên tạp chí Thư viện Việt Nam. Tác giả Nghiêm Xuân Huy đã phân tích đặc thù công việc của cán bộ nghiên cứu trong mối tương quan với KTTT và qua đó chỉ ra vai trò của KTTT đối với cán bộ nghiên cứu khoa học. Tác giả Huỳnh Thị Trúc Phương giới thiệu hoạt động đào tạo kỹ năng thông tin tại Trung tâm học liệu thuộc Đại học Cần Thơ.

Tác giả cho biết khung chương trình đào tạo KTTT và hình thức triển khai chương trình đào tạo KTTT của trung tâm học liệu – Đại học Cần Thơ.

Cũng trong năm 2010, tại Trường Đại học Văn hóa Hà Nội cũng đã có một Khóa luận tốt nghiệp của tác giả Nguyễn Thị Mai với đề tài: “Tìm hiểu công tác đào tạo người dùng tin và nhu cầu về kiến thức thông tin của sinh viên trường Đại học Sư Phạm Hà Nội” và công trình nghiên cứu khoa học của nhóm sinh viên lớp Thư viện 39B mang tên “Kỹ năng thông tin của sinh viên trường Đại học Văn hóa Hà Nội”.

Những bài nghiên cứu trên có nội dung tương đối phong phú, đa dạng và chuyên sâu song việc tìm hiểu khả năng KTTT của sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội cho tới nay chưa có công trình nào tiến hành nghiên cứu.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

- *Mục đích nghiên cứu:* Đề tài nhằm tìm hiểu bước đầu khả năng của sinh viên trong việc: xác định nhu cầu thông tin, tra cứu tin, khả năng hiểu biết về nguồn tin, đánh giá thông tin, khả năng trao đổi và sử dụng thông tin cũng như sự hiểu biết của sinh viên về các vấn đề liên quan đến KTTT, từ đó giúp TT-TV ĐHLHN xây dựng chương trình đào tạo KTTT phù hợp cho sinh viên.

- *Nhiệm vụ nghiên cứu:* Khảo sát để biết được khả năng thực tế về KTTT của sinh viên.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- *Đối tượng nghiên cứu:* Khả năng KTTT của sinh viên Trường ĐHLHN.

- *Phạm vi nghiên cứu:* Khảo sát ngẫu nhiên 100 sinh viên thuộc các cấp học, ngành học khác nhau trong trường.

+ Không gian: Trung tâm TT-TV Trường Đại học Luật Hà Nội

+ Thời gian: Khả năng kiến thức thông tin của sinh viên Luật trong giai đoạn hiện nay.

5. Phương pháp nghiên cứu

Các phương pháp sử dụng trong quá trình nghiên cứu:

- Nghiên cứu, tìm hiểu, tham khảo các tài liệu về KTTT.
- Điều tra bằng bảng hỏi.
- Phương pháp quan sát.
- Phỏng vấn, trao đổi với sinh viên và cán bộ thư viện.
- Xử lý, phân tích, thống kê, tổng hợp các kết quả điều tra.

6. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần lời cảm ơn, lời nói đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục thì nội dung khóa luận bao gồm 3 chương:

Chương 1: Kiến thức thông tin và công tác đào tạo người dùng tin tại Trung tâm Thông tin – Thư viện Trường Đại học Luật Hà Nội.

Chương 2: Thực trạng kiến thức thông tin của sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội.

Chương 3: Nhận xét và giải pháp nhằm nâng cao kiến thức thông tin cho sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Bùi Loan Thùy và Bùi Thu Hằng (2010), “Thực hiện Quyền sở hữu trí tuệ và Quyền tác giả trong hoạt động thông tin – thư viện”, *Tạp chí Thư viện Việt Nam*, 1(27), tr. 16-23 [15], [21].
2. Đoàn Phan Tân (2006), *Thông tin học: Giáo trình dùng cho sinh viên ngành Thông tin – Thư viện và Quản trị thông tin*, Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
3. Học tập suốt đời hướng đến một phương pháp giáo dục mới (2010), “*Diễn đàn Việt Nam: Học tập suốt đời – Xây dựng xã hội học tập*”, truy cập ngày 20/04/2011 tại <http://tamnhin.net/Dinh-huong-phat-trien/6942/Hoc-tap-suot-doi-huong-den-mot-phuong-phap-giao-duc-moi.html> [18].
4. Lê Thị Hạnh (2010), *Cẩm nang sử dụng thư viện: dành cho sinh viên K35*, Thư viện Đại học Luật Hà Nội.
5. Lê Thị Hạnh (2005), *Hoạt động tổ chức, quản lý Thư viện trường Đại học Luật Hà Nội trong điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin*, Luận văn thạc sĩ khoa học thư viện, Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
6. Lồng ghép kiến thức thông tin vào môn học ở bậc đại học thông qua mối quan hệ hợp tác giữa Thư viện và Giảng viên (2007), truy cập ngày 25/02/2011 tại http://lib.hcmussh.edu.vn/?wca=newmng&wci=v_dat&wce=dtl&itm=1192585573

7. Nghiêm Xuân Huy (2006), “Kiến thức thông tin với giáo dục đại học”, *Kỷ yếu hội thảo khoa học: Ngành thông tin – thư viện trong xã hội thông tin*, Đại học Quốc gia Hà Nội. Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Hà Nội, tr. 135-144.
8. Nghiêm Xuân Huy (2008), “Kiến thức thông tin – nhân tố đổi mới diện mạo ngành thông tin thư viện Việt Nam – Những thách thức và triển vọng trong việc triển khai”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học: Ngành Thông tin - thư viện trong xã hội thông tin*, Đại học QGHN. Trường Đại học KHXH&NV, tr. 289-297, truy cập ngày 19/01/2011 tại <http://www.lrc.ctu.edu.vn/pdoc/67/8-kienthucthongtin.pdf> [13], [17].
9. Nghiêm Xuân Huy (2009), *Năng lực thông tin với giáo dục đại học*, truy cập ngày 18/01/2011 tại <http://www.vietnamlib.net/chuyen-de-vietnamlib/nang-luc-thong-tin-voi-giao-duc-dai-hoc> [14], [16].
10. Nghiêm Xuân Huy (2010), *Đánh giá thông tin trên Internet*, truy cập ngày 11/5/2011 tại <http://www.vietnamlib.net/dao-tao-nguoi-dung-tin/danh-gia-thong-tin-tren-internet>
11. Nghiêm Xuân Huy (2010), “Vai trò của kiến thức thông tin đối với cán bộ nghiên cứu khoa học”, *Tạp chí Thư viện Việt Nam*, 3(23) [10].
12. Nguyễn Thị Mai (2010), *Tìm hiểu công tác đào tạo người dùng tin và nhu cầu về kiến thức thông tin của sinh viên trường Đại học Sư Phạm Hà Nội*, Khóa luận tốt nghiệp, Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
13. Ninh Thị Kim Thoa (2006), “Giáo dục người sử dụng trong thư viện đại học”, *Kỷ yếu Hội nghị quốc tế về Thư viện: Thư viện Việt Nam - Hội nhập và phát triển*, Thư viện Đại học Khoa học Tự nhiên Thành phố Hồ Chí Minh, Thành phố Hồ Chí Minh, tr. 112-117.

-
14. Thói quen sử dụng Internet của người Việt Nam (2010), *Tạp chí Thông tin và tư liệu*, (3) [11].
 15. Trần Mạnh Tuấn (2006), “Nội dung kiến thức thông tin”, *Bản tin Thư viện – Công nghệ thông tin*, tr. 21-27.
 16. Trần Thị Bích Hồng và Cao Minh Kiểm (2008), *Tra cứu thông tin trong hoạt động thư viện - thông tin: Giáo trình dùng cho sinh viên đại học và cao đẳng ngành Thư viện – Thông tin*, Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
 17. Trần Thị Minh Nguyệt (2007), *Tập bài giảng Người dùng tin và nhu cầu tin*.
 18. Trương Đại Lượng (2009), “Vai trò của thư viện trong việc phổ biến kiến thức thông tin”, *Tạp chí Thư viện Việt Nam*, 4(20), tr. 17-25. [9], [12].
 19. Trương Đại Lượng, *Bài giảng Kiến thức thông tin: Bảng hỏi*.
 20. Vũ Thị Nha (2008), Tìm kiếm thông tin trên Internet: tài liệu cho học viên, Trung tâm Thông tin Phát triển Việt Nam, tr. 1-18, truy cập ngày 03/05/2011 tại http://www.vdic.org.vn/data/File/Library/Internet_searching_v5.pdf. [19], [20].
 21. Vũ Thị Nha, Kỹ năng trích dẫn và lập danh mục tài liệu trích dẫn/tài liệu tham khảo, truy cập ngày 12/09/2010, tại http://www.vdic.org.vn/data/File/Library/Refrencing_skills_v4.pdf [22], [23].

Tài liệu tiếng Anh

22. Association of College and Research Libraries (1989). Presidential committee on information literacy. Final report, tại <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlpub/whitepapers/presidential.html> [4], [6].
23. Bawden, D. (2001). Information and digital literacies: a review of concepts. *Journal of Documentation*, 218-259 [3].
24. Boekhorst, A. K. (2003). Becoming information literate in the Netherlands. *Library Review*, 298-309 [7].
25. Bruce, C. (1997) *The seven faces of information literacy*, Adelaide, Auslib Press [2].
26. Cheek, J.e.a (1995). Finding out: information literacy for the 21 st century, Melbourne, McMillan Australian [5].
27. Shapiro, J., & Hughes, S (1996). Information Literacy as a Liberal Art: Enlightenment proposals for a new curriculum. *Educom Review*, truy cập ngày 06/04/2011 tại: http://en.wikipedia.org/wiki/Information_literacy [8].
28. Spitzer, K. L., Eisenberg, M. B. & Lowe, C. A. (Eds.) (1998) *Information literacy: essential skills for the information age*, Syracuse, New York, ERIC Clearinghouse on Information & Technology, Syracuse University. [1].
29. Thomas, Nancy Picking (2004). Information literacy and Information skills instruction : Applying Research to Practice in the School Library Media Center 2nd Edition (Library and Information Problem-Solving Skills Series).